

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ מטות-מסעי, ר"ח מנחם-אב, ה'תשל"ד

יוצא-לאור לש"פ מטות-מסעי, ר"ח מנחם-אב, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת פלאות אראנו

שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

לזכות

התמים מנחם מענדל שיחי

לרגל הכנסו לעול המצוות

כ"ד תמוז, ה'תשפ"א

ולזכות הוריו

הרה"ת ר' לוי יצחק וזוגתו מרת חנה אסתר

ומשפחתם שיחיו אַלטיין

ולזכות

הנערה שיינא שתחי

לרגל הגיעה לגיל שתים עשרה היא עונת בת מצוה

ז"ך תמוז ה'תשפ"א

ולזכות הוריו

הרה"ת ר' ישראל וזוגתו מרת חנה

ומשפחתם שיחיו אַלטיין

נדפס על ידי ולזכות זקניהם

הרה"ת ר' יעקב יהודה ליב וזוגתו מרת חוה שיחיו אַלטיין

הוספה

בי"ה, כ"ח תמוז תשי"ט
ברוקלין

הנהלת את"ה ליובאוויטש אשר באה"ק ת"ו,
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבם מכ"ג תמוז והקודמיו, ר"פ מפעולותיהם
בקדש, הפצת המעינות חוצה, ומהצלחה באיזו מהן.

ויהי רצון אשר תתפשט ההצלחה הלוך והוסיף בכל הנקודות בהן פועלים,
וגם באלו שיוסיפו בעתיד – מתאים לציווי תורתנו תורת חיים, להעלות בקדש
הלוך והוסיף. וכל המוסיף מוסיפין לו בהצלחה בזה ובהצלחה גם בעניניו
הפרטים.

ויהי רצון שתהי' הזזה מיומין זכאין אלו, סיום וחותרם חדש הגאולה של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע נשיא ישראל, אשר זכותו ירבה
הצלחת מוסד הני"ל, בתוככי כל מוסדות ליובאוויטש, וכל המשתדלים
והמתעסקים יוסיפו בעסקנותם בזה מתוך מנוחה שמחה וטוב לבב.

בברכה לבשו"ט בכל הני"ל

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.

הנהלת את"ה [=איגוד תלמידי הישיבות]: אגרות נוספות אליהם – אג"ק ח"ג אגרת
ד'תרס"א. ח"ח אגרת ו'תרמ"א. ח"ט אגרת ז'רטו. ז'תלו. חכ"א אגרת ח'קסו. חכ"ו אגרת
ט'תרנט.

תורת חיים: נוסח התפלה (ברכת שים שלום).
להעלות בקדש הלוך והוסיף: ראה שבת כא, ב. וש"נ.
וכל המוסיף מוסיפין לו: ביצה טז, א.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ מטות-מסעי, ר"ח מנחם-אב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור
התוועדות מטות-מסעי, ר"ח מנחם-אב ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

עש"ק ור"ח מנ"א, ה'תשפ"א (ה' תהא שנת פלאות אראנו),
שנת המאה ועשרים להולדת כ"ק אדמו"ר ז"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2021 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2021

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

יח. ובנוגע לפועל:

לכל לראש — עוד לפני ההתעסקות בעניני המבצעים — יש להתחיל בחיזוק ענין הבטחון, ובלשון הכתוב⁹⁷: "ישראל בטח בה' עזרם ומגנם הוא",

— ולכן לא מתפעלים מזה שיש באו"ם כ-130 גוים וכולם עומדים נגד יהודי אחד, ואדרבה: כאשר הם רואים שבנ"י עומדים בתוקף, הרי זה פועל עליהם שלא ירצו להציק לבנ"י —

ובהמשך לזה תהי' הפעולה בכל חמשת המבצעים, שהם מצוות כליות, וכיון ש"מצוה גוררת מצוה"⁹⁸, הרי זה יביא עד לקיום כל תרי"ג מצוות, כולל גם המצוות שקיומם שייך רק בזמן שביהמ"ק קיים, ואילו עכשיו מקיימים אותם ע"י לימוד הלכות הקרבנות וכו'⁹⁹, שעיי"ז ממהרים ומזרזים את בנין ביהמ"ק, שאז יקיימו אותם בפועל ממש,

וכיון ש"משה ואהרן עמהם"¹⁰⁰ — אזי יהי' הענין ד"אלה הדברים אשר דבר משה גו"¹⁰¹ באופן ש"הואיל משה באר את התורה", "בשבעים לשון"¹⁰², כי, "אז אהפוך אל עמים שפה ברורה גו' לעבדו שכם אחד"¹⁰³, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן המשקה והמזונות, ואמר שישתמשו בזה עבור "סעודה שלישית" או "מלוה מלכה", שבה יערכו אסיפה אודות הפעולות בעניני המבצעים, באופן ד"גדולה לגימה שמקרכת"¹⁰⁴, ותהי' הצלחה רבה לכל אחד ולכולם ביחד באופן ד"ברכנו אבינו כולנו כאחד"¹⁰⁵.

ויהי' שכל זה יקרב וימהר את הגאולה — גאולה ברוחניות וגאולה בגשמיות, ועד לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלו"צ ז"ל].

(97) תהלים קטו, ט.
 (98) אבות פ"ד מ"ב.
 (99) ראה מנחות בסופה. ועוד.
 (100) ראה יומא ה, ב. תוס' פסחים קיד,
 סע"ב.
 (101) ר"פ דברים.
 (102) שם, ה ובפרש"י.
 (103) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
 (104) ראה סנהדרין קג, סע"ב ואילך.
 (105) נוסח ברכת "שים שלום" בסוף תפלת העמידה. וראה תניא פל"ב.

בס"ד. שיחת ש"פ מטות-מסעי, ר"ח מנחם-אב, ה'תשל"ד.

בלתי מוגה

א. דובר בהתוועדות הקודמת¹ בנוגע לענין "בין המצרים", שצריך לפעול בהם הענין ד"והפכתי אבלם לששון"², שיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה³.

וכיון שזוהי הבטחה שנאמרה ב"תורת אמת", הרי בודאי שכך יהי' בפועל, ולא עוד אלא שכך היא המציאות באמת כבר עתה — ע"ד מש"נ לאברהם אבינו בנוגע לארץ ישראל: "לזרעך נתתי את הארץ"⁴, והיינו, שאע"פ שנתנית הארץ לבנ"י בפועל היתה כמה דורות לאח"ז, מ"מ נאמר "נתתה", לשון עבר, כי "אמירתו של הקב"ה כאילו היא עשוי"⁵, אלא שבעולם הרי זה עדיין בהעלם, אבל בתורה הרי זה כבר בגילוי.

ב. ובזה ניתוסף עוד יותר — כשמקשרים זאת עם ענין גשמי (כדלקמן ס"ד), שעיי"ז ממהרים את המשכת הענין (שלא ישאר ברוחניות, אלא יומשך) למטה בגשמיות.

ובהקדים — שמצינו בכמה נבואות שמקשרים את הנבואה עם ענין גשמי, ולדוגמא — נבואה הקשורה עם בין המצרים: "ויהי דבר ה' אלי לאמר מה אתה רואה ירמיהו ואומר מקל שקד אני רואה ויאמר ה' אלי הטבת לראות כי שוקד אני על דברי לעשותו"⁶ — דלכאורה אינו מובן: מדוע הוצרך הקב"ה להראות לו "מקל שקד", ולא הי' די שיאמר לו "שוקד אני על דברי לעשותו"? אך הענין הוא, שהקישור של הנבואה עם דבר גשמי — "מקל שקד" — פועל למהר קיום היעוד והנבואה בגשמיות העולם⁷.

ויתירה מזה מצינו בכמה נבואות, שהנביא נצטווה לעשות פעולה גשמית, כמו "שכב על צדך וגו"⁸, וכיו"ב, שזוהי ה"אחיזה" בגשמיות שפועלת וממהרת המשכת הענין בפועל ממש.

ג. וענין זה בא בהמשך להמדובר בהתוועדות הקודמת⁹, שמצינו בכמה מצוות הקשורים עם ענין של זכרון, שלא די בזכירה כדיבור בלבד,

(1) ירמ' א, יב"ג ובפרש"י.
 (2) ירמ' לא, יב.
 (3) ראה זכרי' ח, יט. רמב"ם הל' תעניות
 לך יב, ו. לבוש על הרקאנטי לך לך שם.
 (4) יחזקאל ד, ד.
 (5) שיחת י"ב תמוז סל"ג (לעיל ע'...)
 (6) לך לך טו, יח.
 (7) פרש"י עה"פ.
 (8) ראה מנחות בסופה. ועוד.
 (9) ראה יומא ה, ב. תוס' פסחים קיד, סע"ב.

אלא צריך לקשר זאת עם ענין של מעשה, וכמו בפסח, שנוסף על האמירה "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים"¹⁰, מקשרים זאת עם דבר גשמי, כמנהג ישראל (תורה הוא¹¹) להניח על הקערה דברים שמזכירים את הזבחים ואת הפסחים — זרוע (לזכר הפסח) וביצה (לזכר החגיגה)¹², שעי"ז פועלים שהתפלה והבקשה "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים" תומשך ותתקיים בפועל.

ועפ"ז נתבאר גם בנוגע למ"ש בכתבי האריז"ל¹³ שמצות מזוזה מצילה מיצה"ר כו' — דלכאורה אינו מובן כלל איך מצילה מצות מזוזה מהיצה"ר, בה בשעה שהיצה"ר נמצא בחלל השמאלי שבלב, כמ"ש¹⁴ "לב כסיל לשמאלו", כך, שבכל מקום שבו נמצא האדם, הן בתוך הבית והן מחוץ לבית, הנה כשם שיש בלבו חלל הימני יש בו גם חלל השמאלי עם היצה"ר כו', ומה מועילה לזה קביעת המזוזה על פתח ביתו?

אך הענין הוא — שהמעשה והסימן הגשמי של האדם שקובע על פתח ביתו מזוזה שבה כתוב "שמע ישראל גו' ה' אחד"¹⁵, שרומז על הביטול של ז' רקיעים וארץ (ח') וד' רוחות העולם לאלופו של עולם (כמ"ש הב"י¹⁶), פועל ענין השמירה — כמרומו בר"ת השם שכתוב ע"ג המזוזה: "שומר דלתות ישראל"¹⁷ — לא רק על פתח הבית כפשוטו, אלא גם על פתח הלב (לא רק הגשמי, אלא גם הרוחני), שעליו נאמר¹⁸ "לפתח חטאת רובץ", שה"חטאת" לא יוכל להכנס ב"פתח" (עכ"פ בנוגע למעשה בפועל, ש"הוא העיקר"¹⁹, שהרי לא מענישים על מחשבה כו'²⁰).

ד. ומזה מובן גם בנוגע לפעולת הענין ד"והפכתי אבלם לששון" — עי"ז שמקשרים עם ענין גשמי:

בנוגע לר"ח מנ"א — שכולל את כל ימי חודש מנ"א (שלכן נקרא בשם "ראש חודש", ולא תחלת החודש כו'²¹) — איתא במשנה²²:

- (10) פסחים קטז, ב (במשנה).
 (11) ראה תורה נפסל — מנחות כ, ב.
 מהרי"ל — הובא ברמ"א יו"ד ששע"ו ס"ד.
 מנהגים ישנים מדורא ע' 153. שו"ע אדה"ז
 אר"ח סוסק"פ. סת"ב ס"א. סתנ"ב ס"ד.
 תצ"ד ט"ז. ועוד.
 (12) ראה שו"ע אדה"ז אר"ח סתע"ג ס"כ.
 וש"נ.
 (13) ראה מכתב תחלת חודש תמוז, חודש הגאולה שנה זו (ע' קפט) בהערה ד"ה מזוזה. וש"נ.
 (14) קהלת יו"ד, ב.
 (15) ואתחנן ו, ד.
 (16) אר"ח סס"א (מסמ"ק).
 (17) סידור האריז"ל (כוונת מזוזה). משנת חסידים מס' מזוזה פ"ג מ"ט. ובכל בו הל' מזוזה (הובא בד"מ יו"ד סרפ"ח): שומר דירת ישראל. וראה לקו"ש שבפנים (סל"א) ע' 123 הערה 22.
 (18) בראשית ד, ז. וראה ברכות סא, ב.
 (19) אבות פ"א מ"ז.
 (20) ראה תו"מ חע"א ריש ע' 20. וש"נ.
 (21) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, א ואילך. עט"ר שער ר"ה בתחלתו. ובכ"מ.
 (22) תענית כו, ב.

טז. בהמשך לזה דובר אודות "מיהו יהודי".

* * *

יז. כאן המקום להזכיר בהמשך להמדובר בהתועדות שלפנ"ז⁸⁷ אודות הצורך להסביר גם לילדים — הן ילדים בשנים והן ילדים בהבנת והשגת עניני התורה — שבנ"י הם "עם לבדד ישכון"⁸⁸, "בטח בדד עין יעקב"⁸⁹, באופן ש"דתייהם שונות מכל עם"⁹⁰, ואין להם מה להתיירא ולהתפעל מהיותם בדוגמת "כבשה (אחת) העומדת בין שבעים זאבים"⁹¹, ו"בגוים לא יתחשב"⁸⁸, שהגוים אינם רוצים להתחשב בו ומתייחסים אליו באופן כך וכך — שהרי "לא ינום ולא יישן שומר ישראל"⁹², ולכן, אף אחד אינו יכול לפגוע בהם, כיון שבנ"י הם "בבת עינו" של הקב"ה, שאומר, ש"הנוגע בכם נוגע בבבת עינו"⁹³,

— (כ"ק אדמו"ר שליט"א הפסיק ואמר בבת-שחוק): ישנם החושבים שזהו מאמר רז"ל או ענין שהובא בכתבי האריז"ל, אבל זהו פסוק מפורש —

וכפי שמבין גם ילד קטן גודל היוקר של בבת עינו של אדם, ועד כמה הוא שומר עלי' כו'; והרי הסיבה שכן הוא באדם למטה, היא, לפי שכן הוא בנוגע לאדם העליון כו'.

וכמו"כ נוגע להקב"ה כל דבר שקורה עם איש ישראל, וכמ"ש⁹⁴ "בכל צרתם לו צר",

ועד כדי כך, שאפילו בנוגע ליהודי שנתחייב מיתה הכי חמורה מד' מיתות ב"ד, איתא במשנה⁹⁵: "בשעה שאדם מצטער, שכינה מה לשון אומרת, קלני מראשי קלני מזרועי",

— ולהעיר מדיוק הלשון "שכינה מה לשון אומרת כו'" (באיזו לשון היא קובלת ומתנודדת עליו⁹⁶), והיינו, שאין כאן שאלה אם השכינה אומרת משהו, אלא "מה לשון אומרת", כי, ברור הדבר ללא ספק כלל שהשכינה אומרת משהו, כיון שנוגע לשכינה מה שקורה עם כל אחד מישראל!

וכאמור לעיל שדברים אלו נאמרים לא לשם "הרגעה" בעלמא, אלא כן הוא אמיתית הדבר.

- (87) תהלים קכא, ד.
 (88) בלק כג, ט.
 (89) ברכה לג, כח.
 (90) אסתר ג, ח.
 (91) תנחומא תולדות ה. אסתר פ"י, יא.
 (92) זכרי' ב, יב.
 (93) ישעי' סג, טז. וראה תענית טז, א.
 (94) אסתר ג, ח.
 (95) פנחס פ"א, ט.
 (96) אסתר פ"ט, ט.
 (97) אסתר פ"ט, ט.

כה"ג לאריכות ימים (כנ"ל מפירוש רש"י שהכה"ג בא להאריך ימיהם),
 "כמ"ש⁷⁹ אורך ימים בימינה, הרי שאריכות ימים נמשך מבחי' ימים
 דהיינו חסדים .. והוא בחי' כה"ג".

טו. המשך הביאור ב"יינה של תורה" שבפירוש רש"י, בנוגע
 לשייכות של שני הקצוות שבעם ישראל: הדרגא הכי נעלית — כהן
 גדול⁸⁰, והדרגא הפחותה ביותר — מכה נפש⁸¹, שכפרת מכה נפש
 בשגגה⁸² תלוי' בכה"ג⁸³ — נכלל בלקו"ש הנ"ל.

וענין זה מודגש גם בהמוזכר לעיל (סי"ד) אודות מלחמת מדין,
 ש"נקמת בני ישראל" ו"נקמת הוי"ו" הם ענין אחד שאי אפשר לחלק
 ביניהם!

והגע עצמך:

הענין ד"נקמת בני ישראל מאת המדינים" — שייך לאלו מבני
 שנכשלו בחטא של בנות מדין, שהי' קשור גם עם ענין של ע"ז כו' (כמובא
 בפירוש רש"י⁸⁴), הן אלו שנהרגו ע"י דיני ישראל, והן אלו שמתו במגיפה⁸⁵.

ואעפ"כ, הנה גם על יהודים כאלו אומר משה רבינו — משה אמת
 ותורתו אמת⁸⁶ — ש"נקמת בני ישראל" היא "נקמת הוי"ו", שבזה
 מודגשת גודל מעלתן של בני".

79) משלי ג, טז.

80) שהרי נוסף לכך שעל כל בני נאמר
 "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (יתרו
 יט, ו), ישנו העילוי דשכט לוי, ש"נתונים המה
 לי מתוך בני ישראל" (כהעלותך ח, טז), "לעבוד
 את עבודת אוהל מועד" (נשא ד, ל), ובשכט
 לוי גופא — העיקר הם הכהנים, ואילו על
 הלויים נאמר "וילוו עליך וישרתוך" (קרח יח,
 ב), ובכהנים גופא — כה"ג הוא ראש לכל
 הכהנים, שזוהי תכלית השלימות בקדושה.

81) שזהו הענין הכי חמור בדברים שבין
 אדם לחבירו — שמלבד החומר שבהם בין
 אדם למקום (שהרי גם הם מצוותיו של
 הקב"ה שצריך לקיימם בגלל ש"קדשנו
 במצוותיו וצונו"), יש בהם חומר נוסף, שאין
 יוהכ"פ מכפר עליהם עד שירצה את חבירו
 (יומא פה, ב) — לא רק השגת גבול וכיו"ב,
 אלא ביטול מציאותו לגמרי.

82) ולהעיר גם מפירוש רש"י על הפסוק
 (משפטים כא, יג) "והאלקים אנה לידו" (שנאמר

בנוגע למכה נפש בשגגה), שהוא מלשון "לא
 יאונה לצדיק כל און" (משלי יב, כא) —
 שבזה מרומזו סביבת העונש (אף שהחטא הי'
 בשגגה) היא בגלל שנדרש מכל אחד מישראל
 שיהי' בדרגת צדיק ש"לא יאונה" לו "כל
 און", ועאכו"כ הענין דמכה נפש.

83) ועכצ"ל שיש שייכות ביניהם. וע"ד
 שמצינו בנוגע לענין הכפרה שע"י קרבנות, שיש
 צורך שתהי' שייכות ביניהם — עי"ז "שיחשוב
 אדם .. (ש)ראוי לו שישפך דמו וישרף גופו,
 לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר
 הקרבן הזה כו" (רמב"ן ויקרא א, ט), או
 בפשטות, שהכפרה היא מצד הנח"ר שנעשה
 ע"י הקרבן — "ריח ניחוח", "נחת רוח לפני
 שאמרתי ונעשה רצוני" (שם ובתו"כ ופרש"י).

84) בלק כה, ב.

85) שם, ג"ה ובפרש"י.

86) ב"ב עד, א. א. סנהדרין קי, סע"א. במדב"ר
 פ"ח, כ — כגירת הבחיי והכלי יקר
 פרשתנו טז, לד. וכ"ה בתנחומא פרשתנו יא.

"משנכנס אב וכו'", שישנם כמה הגבלות בנוגע לעניני השמחה כו', כי,
 אע"פ שרוב ימי החודש הם ימי נחמה, הרי ישנם תשעת הימים הראשונים
 שבהם צריך לפעול הענין ד"והפכתי אבלם לששון".

ובענין זה יש מעלה מיוחדת בקביעות שנה זו שר"ח מנ"א חל
 בשבת, שלא זו בלב שאז מותר לאכול בשר ולשתות יין, אלא שמצוה
 "לענגו בעונג אכילה ושתי' .. להרבות בבשר ויין"²³,

— ובפרט ע"פ מה ששמעתי מאאמור"ר ז"ל²⁴, שבשבתות של בין
 המצרים (ובפרט בתשעת הימים) צריך להדר בענין העונג שע"י אכילת
 בשר ושתית יין יותר מבשאר שבתות השנה, כי, אם יחסר בזה בשאר
 שבתות השנה, הרי זה רק חסרון בהידור מצות עונג שבת, אבל אם יחסר
 בזה בשבתות אלו, יכול הרואה לחשוב שזהו בגלל ענין של אבלות
 שאסור בשבת כו' —

ולכן יכולים לקשר את הענין ד"והפכתי אבלם לששון" עם דבר
 גשמי ש"משמח אלקים ואנשים"²⁵ — יין גשמי, שלכן "אין אומרים
 שירה אלא על היין"²⁶. ועי"ז ממהרים את קיום היעוד "והפכתי אבלם
 לששון" בפועל ממש.

ה. ויש להוסיף בזה, שהשמחה שבענין היין קשורה עם כללות
 ענין הגאולה:

בנוגע הטעם ש"יין" "משמח אלקים ואנשים", מבואר בחסידות²⁷
 שזהו לפי שענינו של יין הוא גילוי ההעלם, שהרי היין הי' תחילה טמון
 בענבים, ואח"כ בא לידי גילוי; ולכן הרי זה פועל שמחה, שענינה גילוי
 ההעלם.

וענין זה קשור גם עם הגאולה מהגלות:

בנוגע לסיבת הגלות — "מפני חטאינו גלינו מארצנו"²⁸ — ידועה
 השאלה בזהר²⁹: "ונפש כי תחטא³⁰ — תוהא", איך יתכן שאצל איש
 ישראל יהי' ענין של חטא ח"ו?!

ושאלה זו היא גם ע"פ נגלה דתורה, שהרי ידוע פס"ד הרמב"ם³¹
 בנוגע לכל אחד מישראל, ש"מאחר שהוא רוצה להיות מישראל, רוצה

23) ראה שו"ע אדה"ז או"ח רסרמ"ב. 27) ראה לקו"ת שה"ש ב, סע"א ואילך.
 רש"י. ובכ"מ.

24) ראה גם שיחת ש"פ מטות, מבה"ח 28) נוסח תפלת מוסף דיו"ט.

25) מנ"א תשי"ד ס"ז (תו"מ ח"ב ע' 144). וש"י. 29) ח"ג יג, ריש ע"ב. טז, א.

26) ס' שופטים ט, יג. 30) ויקרא ד, ב. ועוד.

27) ברכות לה, א. וש"י. 31) הלי' גירושין ספ"ב.

הוא לעשות את כל המצוות ולהתרחק מן העבירות, וא"כ, איך יתכן שיעבור על רצון ה'?

והתירוץ היחידי על זה — כמ"ש הרמב"ם בהמשך דבריו, ש"יצרו הוא שתקפו", והיינו, שפעולת היצר אינה לשנות ח"ו טבעו של איש ישראל, אלא הוא רק מעלים על רצונו האמיתי ("לעשות את כל המצוות כו"), שישאר בפנימיות ולא יבוא לידי גילוי.

ומזה מובן, שכדי לבטל את סיבת הגלות ולפעול את הגאולה, צריך לבטל את ההעלם וההסתר ולגלות את פנימיותו של איש ישראל. ולכן הרי זה קשור עם ענין היין המשמח — שענינו גילוי הפנימיות. וענין זה מודגש ביותר ביום השבת, כיון שגם ענינו של יום השבת הוא גילוי הפנימיות:

איתא בירושלמי³² שאפילו עם הארץ אינו משקר בשבת. ומזה מובן, שביום חול יתכן שיאמר דבר שקר. ולכאורה איך יתכן הדבר, הרי התורה אמרה³³ "מדבר שקר תרחק"?! — אך הענין הוא, כאמור לעיל, ש"יצרו הוא שתקפו", להעלים על הפנימיות שלו.

ואעפ"כ, ביום השבת אינו משקר, והיינו, שאע"פ שנשאר ע"ה, ולא נעשה ת"ח (שהרי אי אפשר להיות ת"ח ללא יגיעה, כמארוז"ל³⁴ "לא יגעת ומצאת אל תאמין"), מ"מ אינו משקר בשבת, כיון שענינו של יום השבת הוא גילוי הפנימיות.

ו. ומזה מובן שבשבת ר"ח מנ"א צריכה להיות שמחה גדולה, רבה ועצומה ונפלאה, שנמשכת על הימים שלאח"ז (שהרי מיום השבת מתברכין כולהו יומין³⁵, ומר"ח נמשך על כל ימי החודש), ושמחה זו ממחרת ופועלת קיום היעוד "והפכתי אבלם לששון".

וכיון ששמחה פורצת גדר³⁶, ועאכו"כ שמחה רבה כזו — פורצת השמחה את כל הגדרים,

— כולל גם פריצת הגדר שלכאורה לא שייך לדלג ("אריינטאנצן") לתשעת הימים יחד עם משיח צדקנו באופן שיהפכו ימים אלו לששון ולשמחה, כל זמן שישנו עדיין הענין ד"מפני חטאינו", שבהכרח לבטלו כדי לבטל את הענין ד"גילוינו מארצנו" —

(32) דמאי רפ"ד. (35) זח"ב סג, ב. פח, א.

(33) משפטים כג, ז. (36) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.

(34) מגילה ו, ריש ע"ב.

חמת אחיך⁷⁰). ולכן מפרש רש"י שבישיבת הרוצח בעיר מקלט "עד מות הכהן הגדול" יש גם ענין בפני עצמו (מלבד ההצלה מנקמת גואל הדם), מב' טעמים: "אינו כדאי (הרוצח) שיהא לפני כהן גדול"⁷¹, או "לפי שהי' לו .. להתפלל כו"⁷²; (ב) ענין הכפרה שנפעל ע"י מיתת הכה"ג⁷³ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ג ע' 206 ואילך.

יד. בנוגע להערות אדמו"ר על הזהר — הנה:

בנוגע לפ' מטות — יש הערה בפ' שלח⁷⁴ בנוגע למלחמת מדין, ש"הקב"ה אמר⁷⁵ נקם נקמת בני ישראל, ומשה אמר⁷⁶ נקמת הוי", שכבר דובר על זה פעם⁷⁷.

ובנוגע לפ' מסעי — ישנו ביאור אדמו"ר⁷⁸ בענין השייכות של

(72) בטעם הצורך בב' הפירושים נתבאר גם, שלפי' הא' קשה, איך יוכל הרוצח להיות לפני הכה"ג שמינו תחתיו*, ובפרט אם יש לכה"ג בן ממלא את מקומו (ראה פרש"י תצוה כט, ל), שמתמנה לכה"ג מיד. ולכן יש צורך בפ' הב', "שהי' לו לכהן גדול להתפלל כו", שטעם זה אינו שייך לכה"ג השני. אלא שפ' הב' קשה יותר, כיון שאינו מתאים עם מ"ש רש"י בפירוש המשך הכתוב "אשר משח אותו בשמן המשחה": "ורבותינו דרשוהו .. ללמד שאם עד שלא נגמר דינו מת כהן גדול ומנו אחר תחתיו ולאחר מאכן נגמר דינו חוזר במיתתו של שני", אף שאצל הכה"ג השני לא שייך הטעם "שהי' לו .. להתפלל כו" (וראה לקו"ש שבפנים הערה 17).

(73) לשלימות הענין — ראה שיחת כ"ף מנ"א ס" (לקמן ע' ...).

(74) לקוטי לוי"צ הערות לזח"ג ע' שעז.

(75) פרשתנו (מטות) לא, ב.

(76) שם, ג.

(77) שיחת ש"פ מטו"מ, מבה"ח מנ"א דאשתקד ס"ד ואילך (תו"מ חע"ג ס"ע 95 ואילך).

(78) תורת לוי"צ ע' רפח.

(70) תולדות שם, מד. — אלא שבנוגע לרבקה י"ל, שכיון ש"האמהות נביאות היו" (פרש"י ויצא כט, לד), היתה יכולה לדעת אימתי תשוב חמת עשו (כשם ש"ברוח הקודש הוגד לה מה שעשו מהרהר בלבו" — פרש"י תולדות כז, מב), ואז, לקיים דברי' ליעקב "ושלחתי ולקחתיך משם" (כפי שפירש רש"י על הפסוק (וישלח לה, ח) "ותמת דבורה", "מה ענין דבורה בבית יעקב, אלא לפי .. (ש)שלחה דבורה אצלו לפדן ארם לצאת משם כו"); אבל בנוגע לכל אדם ש"יראה לעינים" ואינו יודע מה שבלבו של חבירו, לא יכולה התורה לומר שישב בעיר מקלטו עד אשר תשוב חמת גואל הדם, שהרי אי אפשר לידע בוודאות שכבר אין חשש של פקו"צ כו. ולכן יש צורך שהתורה תתן סימן לדבר (וראה הערה הבאה).

(71) ואף שזהו טעם טפל לגבי הטעם העיקרי של ההצלה מגואל הדם — קבעה אותו התורה כסימן לענין העיקרי, והיינו, שמיתת הכהן גדול* (שאו בטל הטעם הטפל) מהוה סימן והוראה מלמעלה לידע שכבר בטל (הטעם העיקרי) החשש מנקמת גואל הדם.

(* לאחר אריכות ימים ושנים נדק"כ שנה. ופשיטא — לא בגלל שהרוצח "אינו כדאי שיהא לפני כה"ג", שהרי אין מקום לסלק את הכה"ג ח"ו מפני הרוצח, אלא להיפך כו.

(*) אף שבדוחק י"ל, שכיון שבזמן שבין מיתת הכה"ג למינוי הכה"ג תחתיו יצא כבר מעיר מקלטו, שוב אין סיבה שיחזור ויגלה עוה"פ.

(וסיים):

והמעשה הוא העיקר — שיקויים בפועל מ"ש בסיום הפטרת שבת ר"ח: "והי' מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני"62,

— וכדאיתא בילקוט63 (ומבואר בחסידות64): "אמרו ישראל, רבש"ע, אימתי אתה מחזיר לנו את הכבוד שהיינו עולים בשלשת פעמי רגלים ורואים את השכינה, אמר להם הקב"ה, בני, בעוה"ז (אפילו בזמן בית ראשון שהיו כל החמשה דברים כו"65) הייתם עולים בשנה שלש פעמים, כשיגיע הקץ אתם עתידים להיות עולים שם בכל חודש וחודש, שנאמר והי' מדי חודש בחדשו וגו'", והיינו, שלא יצטרכו להמתין לשלש רגלים, אלא יעלו בכל ר"ח ובכל שבת; ומוסיף בילקוט66: "והיאך באים בראש חודש ובשבת מסוף העולם, אלא העבים באים וטוענים אותם ומביאים אותם לירושלים.. והוא שהנביא מקלסן מי67 אלה כעב תעופינה" — בביהמ"ק השלישי, "ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו כמצות רצונך"68, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

* * *

יב. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ויסעו ממרה ויבואו אלימה.

* * *

יג. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק69 "וישב בה עד מות הכהן הגדול", "שהוא בא להשרות שכינה בישראל ולהאריך ימיהם, והרוצח בא לסלק את השכינה מישראל ומקצר את ימי החיים, אינו כדאי שיהא לפני כהן גדול69. דבר אחר, לפי שהי' לו לכהן גדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו",

— (א) דלכאורה: כיון שהשיבה בעיר מקלט היא כדי להציל מנקמת גואל הדם, מדוע צריך לישב זמן רב כ"כ "עד מות הכהן הגדול", בה בשעה שמטבע הדברים תשוב חמתו של גואל הדם לאחרי משך זמן קצר (כפי שמצינו בדברי רבקה ליעקב שלאחרי "ימים אחדים" תשוב

וש"נ.

(62) ישע"י טו, כג.

(65) ראה יומא כא, ב.

(63) יל"ש עה"פ (רמז תקיד).

(66) שם רמז תקג.

(64) ראה אוה"ת פרשתנו (מטות) ס"ע

(67) שם ס, ח.

ארעא. וראה גם ד"ה והי' מדי חודש בחדשו

(68) פרשתנו (מסעי) לה, כה.

תשכ"ז; תשל" (ת"מ חמ"ח ע' 224 ואילך;

(69)

ח"נ ע' 121 ואילך; חנ"ט ע' 216 ואילך).

ו"מיד הן נגאלין"37, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובשמחה וטוב לבב.

* * *

ז. בהמשך להאמור לעיל שצריך לקשר ענין של נבואה וכיו"ב עם דבר גשמי ופעולה גשמית בפועל ממש — הנה כן הוא בכללות הענין דתומ"צ, ש"המעשה הוא העיקר"39, וכידוע פתגם בעל הגאולה38 שבכל ענין של לימוד והתבוננות כו' צ"ל ה"בכך" — שזהו"ע של מעשה בערך הלימוד וההתבוננות — שבוחן ומאמת את הלימוד וההתבוננות.

וזהו גם כללות הענין ד"גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"39, והיינו, שנוסף על ענין המעשה שבתלמוד עצמו, שהו"ע הדיבור בתורה, שהרי "עקימת שפתיו הוי מעשה"40, ועד שהלימוד צ"ל באופן ד"ערוכה בכל"41, ב"רמ"ח אברים" (שרובם אינם שייכים לענין ההכנה וההשגה) שדוקא אז "משתמרת"42 באופן נצחי, צ"ל הלימוד באופן שמביא לידי מעשה בפועל, שהוא העיקר.

ובפרט ע"פ המבואר בהמשך תרס"ו43, שכאשר הלימוד הוא באופן שנוגע להלכה למעשה בפועל, אזי משתדל הלומד להתייגע ולהתעמק יותר כדי להגיע לאמיתת הענין, וללא פניות כו', בידעו, שבמסקנת לימודו תלוי' ההנהגה בענין של מעשה בפועל.

ועד"ז בנוגע למצוות — שיש בהם מעשה המצוה, ברכת המצוה (דיבור) וכוננת המצוה (מחשבה) — שהעיקר הוא מעשה המצוה, ואם כיון את כל הכוונות ולא קיים את המצוה במעשה בפועל, לא יצא י"ח, וכמו"כ ברכת המצוה אינה על הכוונה אלא על המעשה דוקא [ועד שהמעשה בוחן ומאמת גם את הדיבור והמחשבה, שהברכה אינה לבטלה ח"ו, והכוונה היא כדבעי כו'], שעל ידו דוקא נפעלת פעולת המצוה — אברים דמלכא44 — לבקוע ("דורכרעכן") את העלם הגשם ולהמשיך בו קדושה, שזהו כללות הענין ד"ושכנתי בתוכם"45.

ח. ועד"ז בנוגע להתוועדות זו, שנוסף לכך שצריכה לפעול — ובודאי תפעל — הענין ד"והפכתי אבלם לששון", ה"ה צריכה לפעול גם בנוגע למעשה בפועל.

(37) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(41) שמואל-ב כג, ה.

(38) ראה סה"מ ה'ש"ת ע' יא. וראה גם

(42) עירובין נד, רע"א.

(39) ת"מ חנ"ח ריש ע' 399. וש"נ.

(43) ע' שצ [תקט"ו] ואילך.

(39) קידושין מ, ב. וש"נ.

(44) ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א).

(40) סנהדרין סה, א.

(45) תרומה כה, ח.

ולכל לראש — בנוגע להמדובר לאחרונה אודות חמשת המבצעים, שנוסף על מה שהחליטו לעסוק ועסקו בפועל עד עתה, יש להוסיף ולהגביר חיל ביתר שאת וביתר עוז.

ובפרט שעניני המבצעים שייכים גם ביום הש"ק:

מבצע תורה, וכן בית מלא ספרים — בודאי שייך בפועל ממש גם ביום השבת.

וכן מבצע צדקה שייך בפועל ממש ביום השבת — ע"י נתינת עניני אכילה ושתי'.

ואפילו מבצע תפילין ומבצע מזווה — הנה אע"פ שבשבת לא מניחים תפילין ולא קובעים מזווה, הרי פעולת התפילין והמזווה ישנה בודאי גם בשבת, וכמו ענין השמירה שע"י המזווה, "ה' ישמר צאתך ובואך גו'"⁴⁶, "שומר דלתות ישראל"⁴⁷, שישנו הן בימות החול והן ביום השבת, ובפרט שמצות מזווה אינה רק בעת קביעת המזווה על פתח הבית, אלא המצוה היא שהמזווה תהי' קבועה, וענין זה ישנו בפועל גם ביום השבת.

ובכל אופן, קבלת החלטות טובות לעסוק בכהנ"ל לאחר יום השבת, במשך תשעת הימים ובמשך כל החודש — בודאי יכולה וצריכה להיות ביום הש"ק, שהרי מפקחין על צרכי ציבור בשבת⁴⁷.

ט. וענין זה ימהר עוד יותר את קיום היעוד "והפכתי אבלם לששון", כביאת משיח צדקנו,

ואז ימשיכו לעסוק בכל ענינים אלו מתוך הרחבה והרווחה כו' — שהרי אין הכוונה שע"י קיום התומ"צ בכלל וההתעסקות בחמשת המבצעים בפרט פועלים את הגאולה ואז יכולים לנוח... אלא אדרבה: "ושם נעשה לפניך.. כמצות רצונך"²⁸, שדוקא בימות המשיח יהי' קיום התומ"צ בתכלית השלימות⁴⁸, ויתירה מזה בנוגע לתורה, שתורת עוה"ז הבל היא לגבי תורתו של משיח⁴⁹.

אלא שכל הענינים דלעת"ל תלויים במעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות⁵⁰, שעל ידם פועלים ש"מיד הן נגאלין"³⁷ — גאולה כפשוטה,

— וכפי שאמר אדמו"ר מהר"ש לצ"צ, שצריכים ביאת המשיח כפשוטו, ולא די בענין ד"פוצו מעינותיך חוצה" כפי שנפעל ע"י הדפסת הלוקטי תורה⁵¹ —

(46) תהלים קכ"א, ח. תרל"ז פי"ז ואילך (סה"מ ע' תכ ואילך).

(47) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סש"ו ס"ב. (49) קה"ר רפ"ב, פ"א, ח.

וש"נ. (50) תניא רפ"ז.

(48) ראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה (51) ראה גם תו"מ חע"ג ע' 117. וש"נ.

ע"ז שיעמוד מלך מבית דוד שיכוף כל ישראל לילך בדרך התורה ולחזק בדקה, וילחם מלחמות ה' וינצח, ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל⁵², בקרוב ממש.

* * *

י. בהמשך לאמור לעיל — יש להוסיף ולהעיר⁵³ (אף שפשוט ומובן הוא) ועיקר הוא:

כהנ"ל — הן בשיחת ועש"ק וער"ח מנ"א⁵⁴, והן במכתב ט"ו בתמוז⁵⁵ — שהזמ"ג לפעולות אלו ולהתחלתן קודם התחלת ביהמ"צ וקודם (ובמשך) ט' הימים דתחלת מנ"א — הכוונה היא שזמנים הנ"ל דורשים כהנ"ל — בלשון הידוע⁵⁶ — ב"העדפה וזהירות וריזות יתרה ביתר שאת וביתר עז כפולה ומכופלת למעלה מעלה" מבשאר זמנים,

אבל אם מאיזו סיבה שתהי' עבר יום ראשון מזמנים הנ"ל או שני ימים וכו' ולא עשה — פשיטא שצ"ל עשי' נמרצה בכהנ"ל, ואדרבה: צריך למלאות את אשר החסיר⁵⁷, נוסף על עבודת היום ביומו.

וי"ל שכיון שבנדו"ז, מקום להצטער ולהתחרט על אשר לא התחיל במועד הנ"ל — בתוקפה הוראת חז"ל⁵⁸: ה"י רגיל לקרות דף א' יקרא ב' דפים כו"⁵⁹ — לעשות בכהנ"ל בכפליים לתושי⁶⁰.

*

יא. המשך הביאור בנוגע להפטרת שבת ר"ח מנ"א, "שמעו", שצריך להוסיף גם פסוק ראשון ואחרון דהפטרת שבת ר"ח — נכלל בשיחת ועש"ק ס" ואילך⁶¹.

(52) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(53) מכאן עד סוף הסעיף — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס (בהמשך לשיחת יום ועש"ק) בהוספות ללקו"ש ח"ג ע' 279. במהדורא זו ניתוספו כמה פרטים מהנחה בלתי מוגה.

(54)

(55) אג"ק חכ"ט ע' רא ואילך.

(56) תניא אגה"ק סו"ז.

(57) וכפתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר ("היום יום" יד אייר, פסח שני) אודות הלימוד מ"פסח שני", שאף פעם לא אבוד, אלא תמיד (ובפרט בעניני קדושה) אפשר לתקן, אפילו מי שהי' כו', ואפילו "לכם", שזה הי' ברצונו

כו' (מהנחה בלתי מוגה).

(58) הובאה בתניא אגה"ת ספ"ט (ראה ויק"ר רפכ"ה).

(59) ומסיים באגה"ת: "והיינו כמשל חבל הנפסק וחוזר וקושרו שבמקום הקשר הוא כפול ומכופל", והרי כפול (ב"פ) ומכופל (עוד ב"פ) היינו ד' פעמים ככה — איך שיהי' הביאור בזה, להתאים עם מ"ש לפני"ז "ב' דפים.. ב' פרקים" (ראה גם תו"מ חנ"ז ע' 202 ואילך. וש"נ). — מהנחה בלתי מוגה.

(60) ובודאי נותן הקב"ה כחות על זה, שהרי אינו מבקש אלא לפי כחן (תנחומא נשא יא. ועוד). — מהנחה בלתי מוגה.

(61) לעיל ע'...